

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K.

➡ List in oglasi se plačujejo naprej. ➡

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Bojmo se žida!

Kako bode jel žid delovati, pravzaprav kako bode žid nadaljeval že započeto delo, da si podjarmi v kratkem času kar največ dolenjskih kmetov, trgovcev in obrtnikov, vemo že naprej iz dosedanjih izkušenj. Deloval bode po svojem že drugod preizkušenem receptu. Najprvo si bode na zviti način pridobil naklonjenost in zaupanje ljudstva. Gorje našim ljubim Dolenjcem, če se bodo dali premotiti in pripustili, da v naši Dolenjski in sploh na Kranjskem pride tako daleč, kakor je to prišlo v Galiciji, na Ogrskem in tudi na Hrvaškem. Glejmo, torej, da pravočasno pričnemo odločen boj proti vsakemu židovskemu poskusu.

Če hočemo uspešen boj zoper židovstvo, moramo vsepovsod raznesti tužno vest, da je žid v deželi in kjer ga ni, da kmalu pride. Opozarjati moramo naše ljudstvo vsepovsod in ob vsaki priliki, osobito po shodih, v izobraževalnih društvi itd. na to veliko nevarnost. Opozoriti je treba ljudstvo, kako uničuje žid domove po drugod in tepta najsvetejši svetinji, vero in narodnost. — Svariti moramo ljudstvo pred židom kakor pred krvoločnim Turčinom, ki je požigal domove našim pradedom ter moril vse, kar je dosegel, ali pa vlekel s seboj v kruto sužnost.

Utrditi moramo povsod zavest, da židu ni nič drugega sveto, nego denar. Tudi če žid čestokrat brez pomisleka žrtvuje denar v naše dobre namene, nas to ne sme preslepiti, kajti v resnici ima le on korist in išče edino-le dobiček za sebe. Židu ne dajajmo niti najmanjšega povoda, da bi se nam kakorkoli približal, bodisi, da bi nam kaj ponujal ali se nam vsiljeval s svojo postrežbo. Žid po svojih agentih natančno izve, kdo je zadolžen ali v denarnih zadregah. Zato se zgodi večkrat, da ti celo denar ponuja in te prosi, da vzameš, plačaš pa, kadar hočeš ali moreš in kar brez obresti. — Gorje pa, kdor posluša tako

sladko petje! Izgubljen je! Žid ga že ima v zanjki, katero bo ob prvi priliki zadrnil!

Ako se torej nahaja kdo v denarnih stiskah in se mu približuje žid, preudarimo takoj, kako ga obvarovati židovskih zanj. Najbolj, seveda, pa pomagajo v takšnih zadregah slovenska gospodarska društva, osobito posojilnice in hranilnice itd., katerih se je po Slovenskem in tudi po Dolenjskem že mnogo ustanovilo, in ki, hvala Bogu, že jako plodonosno in človekoljubno delujejo kot najmočnejši jez proti židovskemu navalu.

Glavni vzrok, da propadajo razni stanovi, je nevednost ljudstva. Kdor ne pride dosti v dotiko z resnično omikanim poštenim prijateljem, gotovo zaostane v omiki in napredku časa, kateremu bi morali pač v sedanjem veku slediti z vso vnemo. Koliko kmetij bi se rešilo dolga in pogube, koliko posestnikov bi se zopet odvrnilo od propada, če bi imeli priliko, pravzaprav, ko bi se hoteli pobrigati za boljšo duševno izobrazbo.

Samo ob sebi umevno je torej, da se moramo s tem večjo vnemo oprijeti in vdeleževati prireditve v različnih izobraževalnih, političnih in drugih enakih društvi, da slišimo tam govoriti omikane poštenjake, ki nas poučujejo in dramijo za to in ono važno in dobro stran umnega gospodarstva, katera nam še ni bila znana. Pri takih prilikah se lahko mnogo posvetujemo: o zboljšanju gospodarstva in zemljišča, z upeljavo najnovejših izkušenj v gospodarskem gibanju sploh, in zvezi s tem gibanjem tudi, kako odgnati in se ubraniti židovstva. — Sadovi, ki jih rodijo taka društva, se bodo prav kmalu pokazali, in v kratkem času bode sprevidel vsak udeležnik, kako silno potrebni so bili, da, potrebnější, nego suhi zemlji dež! Zato so pa taka društva židu to, kar je volku luč in godba; kakor se volk boji luči in godbe, tako se boji žid duševne razsvetljenosti človeka, katerega hoče spraviti v svoje

mreže. Le ondi žanje žid in se masti, kjer je ljudstvo neizobraženo, nezavedno, razdvojeno in needino; ravno tam se približuje hinavsko kot navidezni rešitelj in dobrotnik, ker pričakuje dobrega in gotovega plena.

„Po njih delih jih boste spoznali.“

Človeku, ki se je vživel v moderno ustavno življenje, človeku, ki dan na dan čita o visoki kulturi modernih držav, se kar neverjetno zdi, da bi bila grozodejstva, ki so se ravnokar izvršila v Italiji, v resnici mogoča. Še bolj neverjetno bi se moralo pa zdeti človeku, da so ta grozodejstva izvršile svobodomiselnost in napredne vrste italijanskih socialistov in republikancev. Zakaj tako neverjetno?

Ali niso ravno socialisti oni, ki vedno pridigujejo boj proti nasilstvu kapitalistov in kmetov? Ali ne pridigujejo ravno socialisti, da niso proti veri, ampak, da smatrajo vero za „privatno stvar“, katero lahko vsakdo prosto in neovirano goji? Ali niso ravno socialisti združeni s svobodomiselnostjo vseh vrst, vedno zatrjevali, da hočejo ustvariti pravo svobodo in širiti resnično omiko in napredek?

Kaj pa smo videli zadnji čas v Italiji? V Parmi so socialisti in republikanci porušili neko kapelico na mostu reke Mezzo. Podobe in svetnika je množica razbila in pometala v vodo. Po tem vandalskem činu so demonstranti, tuleč in besneč, zanetili ostanke starodavne kapelice, ki je bila zgrajena l. 1732. V Piacenzi so z dinamitom razstrelili most blizu železniške postaje, polovica mostu je popolnoma porušena. V Fusignanu, trgu s 5000 prebivalci, so socialisti, republikanci in anarhisti vse štiri cerkve napadli in oropali. Stole, klopi in izpovednice so izvlekli iz cerkve in z njimi zgradili barikade. Svete podobe, mašne knjige in en križ so sežgali. V Alfonsinu so socialni demokratje zažgali

cerkev, ki je zgorela, tudi mestno hišo so zažgali in je deloma zgorela. V Voltani so vdrl v neko vilo, kjer so opustošili hišno kapelo, zažgali so tudi malo vilo nekega zdravnika in zasebno kapelo grofa Manzoni. V Sant Agati so zažgali mestno hišo. V Belaviji so deloma porušili nek most. V Mezzanu pri Ravenni so zažgali vstaši cerkve, vdrl so v župnišče, je oplenili in prisilili duhovnika, da je slekel talar, nakar so sežgali duhovniško obleko. Oplenili so tudi skladišča na kolodvoru in vdrali v privatne hiše. V Cesenaticu je množica zažgala tamošnjo zgodovinsko cerkev, tudi v Imoli so poizkusili zažgati cerkev. V Sinigaliji so zažgali vstaši cerkve, porušili vodovod, zgradili barikade, oplenili skladišča in žito poceni prodali. Bomba je bila vržena v vlak pri Dugenti ob črti Neapelj-Benevento; dva sta močno ranjena. Sodruga je povsod razbijala in požigala in tako opravljala svobodomiselno-napredno delo.

Ti dogodki govore jasneje in prepričevalneje nego cele knjige. Evo vam socialistično svobodo, evo vam socialistično svobodomiselnost, evo vam socialistično „vera je privatna stvar“! Podiranje cerkva, mostov in drugih javnih zgradb, zažiganje svetnikov, napadanje mirnih prebivalcev, bombni atentati, to so dejanja socialistično-svobodomiselnih bande; to so znamenja, po katerih jih moramo spoznati — „po njih delih jih boste spoznali.“

Sedaj imajo liberalci v državnih suknjah, kar so hoteli. Svobodomiselno socialistična banda jim bo kmalu zrasla čez glavo in ogrožala vsak red in mir v državi. Z vsemi mogočimi sredstvi so državni skrbniki za svobodomiselni pouk in tisk, z vsemi močmi so podpirali vsako gibanje, ki je bilo naperjeno proti cerkvi in zredili so si gada na svojih prsih. Sedaj šele — post tot discrimina rerum — po tolikih žalostnih skušnjah še-le počasi premeteni državni liberalci uvidevajo, kaka nevarnost preti državi od socialistične strani.

Sedaj bi radi na kak način — morda celo s silo — omejili socialistično gibanje, vendar sila je sedaj že veliko prekasna in bi dosegla ravno nasprotno. S silo se tako gibanje ne da potlačiti. Drugje pa tiči ona gonilna moč, ki daje socialističnemu gibanju naravnost anarhistični značaj in silo — v protiverskem svobodomiselstvu. Razni državni pa iščejo tate, kjer ga ni. Vse drugo vidijo, samo tega nočejo videti, da je svobodomiselstvo najnevarnejši sovražnik družabnega reda.

Dokler bodo tiskovine smele širiti v svet najnesramnejše protiverske pamflete, dokler bo svobodomiselno časopisje neovirano izpodkopavalo cerkveno in državno avtoriteto, dokler se bodo iz šole metali križi in bo vse javno življenje prepojeno s proticerkvenim svobodomiselnim duhom, tako dolgo bodo neizogibni tudi pojavi, ki bodo še morda žalostnejši nego zadnji v Italiji. Naj bi bili zadnji dogodki v Italiji resen opomin raznim državnikom, da je treba pričeti boj v prvi vrsti proti svobodomiselstvu. Videant consules!

Gospodarstvo.

Škropljenje rastlin na vrtovih.

Trte, sadno drevje, zelenjava in druge kulturne rastline trpe mnogo vsled različnih glivičnih škodljivcev, ki se najbolj

LISTEK.

Je li spadala kdaj mokronoška župnija po pravu pod kostanjeviški samostan? (Konec.)

Spisal prof. Steklasa.

Valvasor (VIII. 826) trdi, da so imeli ob njegevem času pravo prezentacije mokronoški tržani ter so le-to bržkone vršili ob enem z vlastelinom mokronoškim, dočim se kostanjeviški samostan ni nič več pozival na že tako samo prividno svoje pravo. Da preneha prepis radi izvolitve in prezentacije mokronoškega župnika, je določil prošt Franc Marotti (1715—1740) 7. marca leta 1721., da ima pravico prezentacije za župnijo Mokronog, ki spada pod novomeški kapitelj, le mokronoški graščak; izvolitev pa imata zaeno graščak in trška občina. To pravico je podelil prošt Marotti tedanjemu graščaku mokronošemu Josipu grofu Danielu. Izvirne listine o tem odloku nisem našel, pač pa vložek njen v listini, izdani 12. marca l. 1736 (novomeški kapiteljski arhiv Nro. 20 Q) prigrdom izvolitve novega župnika Tadeja Reicha, ko se je pozival Josip grof Daniel na svojo pravico prezentacije. Radi pravice prezentacije so imeli pa tudi še nasledniki grofa Daniela opraviti

z mokronoškim tržani, ki so še vedno odločno zahtevali, da pripada pravo prezentacije tudi njim, a ne samemu graščaku. Tako je morala proti tej zahtevi mokronoških tržanov ugovarjati l. 1752 tedanja posestnica mokronoškega gradu Marija baronica Formentini. (Listina v novomeškem kapiteljskem arhivu Nro. 12 Q). Vendar pa je ostala pravica prezentacije pri graščini mokronoški.

Ko so leta 1794 urejevali meje mokronoške župnije, ki je bila po obsegu takrat še jako majhna je dobil dekan šentrupeški Štefan Videčič dopis od nadškofijskega urada (Dopis v šentrupeškem župnijskem arhivu), v katerem se izrečno omenja, da je bila župnija (vikarijat) mokronoška še pred 150 leti (tedaj l. 1624) šentrupeška podružnica in da je tukaj opravljala službo božjo šentrupeška duhovščina. Za to trditev imamo dokaz tudi v dveh ohranjenih listinah. V novomeškem kapiteljskem arhivu se nahaja zanimiv zapisnik (listina na dveh polah z oznako Q Nro. 3) o vizitaciji šentrupeškega nadžupnika Ivana Počervine in njegovega kapelana Adama Lubija, ki sta l. 1702 dne 3. julija pregledala mokronoško župnijsko cerkev, podružnico sv. Florijana in cerkev Matere božje na Gori ter prešojala neke pritožbe mokronoških župljanov proti te-

danjemu župniku. A iz druge listine brez datuma (Q Nro. 21), ali bržkone iz l. 1754, ko je resigniral na župnijo mokronoško Martin Čebulj radi slabih dohodkov in prevelikih stroškov, izvemo, da sta na dan sv. Šimna in Judeža (28. oktobra) imela pravico opravljati dve zadnji službi božji duhovnika šentrupeška, a ju je zato moral pogostiti župnik mokronoški. To je bil ostanek nekdanjih pravic šentrupeških duhovnikov do mokronoške cerkve ter dokaz, da je ta cerkev spadala od nekdanj pod Št. Rupert, a ne pod Trebelno, kakor je Valvasor (VIII. 826) zapisal.

Iz vsega sledi, da je pripadala mokronoška cerkev od prvega početka pod Št. Rupert in da se je vikarijat mokronoški l. 1509 izločil iz šentrupeške veležupnije, ne pa iz trebeljske ter tako ostal tudi še dalje v zvezi s šentrupeško veležupnijo in pod novomeškim kapiteljom. Po tem takem je imel novomeški prošt Franc Mrav pravico, da je odbil zahtevo kostanjeviškega opata Jurja Zagošena, ki je hotel izvrševati patronatsko pravo nad mokronoškim vikariatom, ker je bila ta zahteva neosnovana, kajti kostanjeviški samostan je imel patronatsko pravo le na trebeljsko župnijo ne pa tudi na mokronoški vikarijat.

razvijajo tedaj, če je zanje vreme ugodno, to je ob gorkem in vlažnem vremenu, kakor vlada letos.

Najhujšo škodo izmed teh bolezni delajo nepravne plesni, kakor je peronospora ali strupena rosa na trti, na krompirju, na kumarah, dalje raznovrstne rje, kakor rja na sadnem drevju, zlasti na češpljah, na vrtnicah in fižolu, škrlup na peškatem sadju, kodravost listja in rožičenje pri koščičastem sadju itd.

Podgobje (koreninica) teh glivic raste znotraj v zelenih delih rastlin (listov, plodov). Zato so te glivice tem škodljivejše in njih zatiranje tem težavnejše, ker mora biti zabranjevalno, to se pravi, rastline se morajo prej poškopiti s strupeno tekočino, predno se na njih glivica razvije, kajti potem, ko se je že razvila in podgobje zarilo v notranjščino rastlinskih delov, ne moremo več do nje priti in jo uničiti.

Če hočemo torej rastline teh bolezni obvarovati, moramo razvoj bolezni preprečiti s tem, da poškopimo zelene rastlinske dele zelo zgodaj in večkrat v kratkih presledkih z raztopino bakrene soli.

Najbolj se je obnesla ona bakrena sol, ki je spojina žveplene kisline in bakra, to je modra galica ali bakrov vitriol.

Raztopine $1\frac{1}{2}$ do 2 kg modre galice v 100 l vode preprečijo, če se rabijo v pravem času, to je zelo zgodaj in v kratkih presledkih, razvoj omenjenih bolezni.

Ker je galica sama na sebi zelo kislila in bi zelene dele rastlin opalila, se ji primeša toliko apna ali sode, da se ji vzame kislina. Na 1 kg galice je treba vzeti 1 kg živega, ozir. $1\frac{1}{2}$ kg mastnega, ugašenega apna, ali pa $1\frac{1}{4}$ kg sode. Da zmes ni več kislila, se najbolj zanesljivo dožene z lakmovim ali fenoltaleinovim papirjem. Rudeč lakmov papir postane v pravilno napravljeno škropilni zmesi plav, bel fenoltaleinov papir rudeč.

Zmes galične raztopine z apnovim beležem imenujemo bordoško zmes, zmes galice s sodo pa burgundsko zmes. Njih učinek je enak. Oboja zmes se mora vselej sveže in pravilno pripraviti, sicer nima učinka ali celo škoduje.

Zunaj vinorodnih krajev, kjer tega dela niso vajeni, dalje posestnikom vrtov, ki rabijo navadno le manjše množine škropilne zmesi, priporočam nadomestilno sredstvo, ki ga pod imenom „Tenax“ (beri ténaks) izdeluje in prodaja kemijska tvornica dr. G. Heiner & Co. na Dunaju (VI/2, Mollardgasse 69.)

Tenaks je droben, zelenkast prah, ki obstoji iz zmlete modre galice, sode in žveplenokisle gline. Zadnja je primešana zaradi tega, da sredstvo na rastlinah bolj drži, da ga torej dež tako hitro ne opere.

Dasi je v tenaksu nekaj manj bakrene soli kot v navadni bordoški zmesi, je po izkušnjah, ki jih je s tem sredstvom delal poleg drugih strokovnjakov tudi podpisani sam, njegov učinek enak onemu enako močne bordoške ali burgundske zmesi, ker drži vsled primesa žveplenokisle gline bolje na rastlinah. Raba tenaksa je pa neprijetno lažja in enostavnejša.

Na 100 litrov vode se odtehta $1\frac{1}{2}$ kilogr. (do 2 kg) praška, ki se strese v vodo, dobro pomeša in škropilna zmes je pripravljena ter se lahko takoj rabi. Škropilna zmes se toraj lahko pripravlja proti za vsako škropilnico posebej (na vsakih 10 l vode se vzame 15 do 20 dkg tenaksa) brez vseh težav, kar je posebno veliko vredno v nezanesljivem vremenu. Ker se prah hitro in popolnoma raztopi, ne zamaši škropilnic, ker je pravilno sestavljen, ne opali listja itd. To so izdatne ugodnosti.

Ker stoji izdelovanje tega sredstva pod vedno kontrolo c. kr. postaje za varstvo kmetijskih rastlin, je tudi vsaka prevara pri njem izključena. Sredstvo je razmeroma ceno in stane le nekaj vinarjev več kot galica. Ker pa odpade pri tem sredstvu nabava apna ali sode in vsako drugo delo, vidimo, da ni skoraj nič dražje kakor galica sama. Zato gaposebno pri-

poročam tam, kjer posestniki ne potrebujejo velikih množin škropilne zmesi. Tvrdba pošilja tudi majhne množine v vrečah po 2 kg in 5 kg po pošti, kar pride posebno gospodarjem v nevinorodnih krajih prav, ki potrebujejo le majhne množine škropilne zmesi in si jo navadno iz galice ne znajo pravilno pripraviti. Iz zadnjega vzroka bi se priporočalo, da bi imel vsaj en novomeški trgovec tenaks v zalogi, kar bi prišlo gotovo vsem posestnikom vrtov prav.

Učinek škropljenja je pri vsakem sredstvu odvisen tudi od škropilnice. Čim bolj fino se škropilna tekočina razprši, tem bolj učinkuje in pri tem se porabi tem manj zmesi.

Škropiti pa je treba ne samo zgornje, temveč tudi spodnje strani listov, zlasti tiste, ki so obrnjene navzgor ali na zunan, ker je znano, da se gliva zaraste v list skozi odprtine (reže) na spodnji strani lista. Grozdje in plod sploh je s tekočino tako močno poškopiti, da se od njih kar cedi.

Specijalist v izdelovanju škropilnic tvorničar Franc Nechvíle (Dunaj V/1, Margarethenstrasse 98) izdeluje raznovrstne škropilnice od največje drevesne do najmanjše vrtno. Najbolj razširjene in najbolj priljubljene so njegova trtna škropilnica „Avstria“. Za vrtove, posebno za škropljenje drevja priporočam škropilnice „Hidrolina“, „Avtohidrolina“ in „Avtomata“, za velike posestnike drevesno škropilnico „Unikum“.

Za male vrtove, zlasti za škropljenje manjših dreves, vrtnic, sadnih in trtnih špalirjev itd., priporočam kot zelo pripravno malo škropilnico, ki jo izdeluje Nechvíle pod imenom „Flora“.

Taka škropilnica s posodo, držečo 2 litra, stane z 20% nim popustom, ki ga daje tvrdka na priporočilo podpisane pri vseh škropilnicah, kakih 16 kron. Pripravna je ne samo za škropljenje bordoške zmesi, ampak tudi za zatiranje listnih ušic, razkuževanje itd.

Če naročimo zraven še nekaj 50 cm dolgih podaljševalnih cevi, poškopimo z vso lahkoto s pomočjo te škropilnice lahko najvišje špalirje in drevesa. Ker je ta škropilnica zelo pripravna, ne bi smela na nobenem vrtu manjkati.

Škropilnica se napolni približno do tričetrt vsebine s škropilno zmesjo, nato se zapre, napumpa se vanjo zrak, in škropilnica škropi do zadnjega sama. Leva roka, ki je pri tem popolnoma prosta, lahko primerno pomaga pri razgrinjanju listov itd.

B. Skalicky.

Gospodarske drobtine.

Škropite fižol in krompir! Kakor pšenico rja, tako je letos nenavadno zgodaj napadla bolezen tudi fižol. Vrtni fižol je mestoma ves uničen, tako ga je zdelala „pegavost fižola“, kakor imenujemo to bolezen. Navadno se prikazuje ta bolezen šele takrat, ko je fižol v stročju, letos se je pa vsled obilne moče razvila že v prvi mladosti fižola. Proti tej bolezni ni druge pomoči, kakor škropljenje z modro galico in apnom, ravno tako kakor pri trtjah. Svetujemo našim gospodarjem, da škrope tudi krompir, ker se je bati, da nam letos tudi oboli, ker je tako mokro vreme. S škropljenjem je seveda takoj pričeiti. Kako se škropilna zmes napravi, najdete tudi spredaj v članku „Škropljenje rastlin na vrtovih.“

Občni zbor živinorejske zadruga v Kandiji je ta ponedeljek ob 9. dopoldne, na kar opozarjamo še enkrat vse člane.

Preskušnja kosilnih strojev na Grmu se je vršila ob dokaj ugodnem vremenu v ponedeljek 15. junija ob 3. popoldne in ob udeležbi več gospodarjev iz okolice in nekaterih graščakov. Na ogled postavljeni stroji so delali dobro in sledi poročilo o tem prihodnjič. Izrekla se je želja, naj bi se take preskušnje tudi zanaprej vsako leto vršile. Lepa košnja na travniku se je vsem udeležencem dopadla.

Iz Jesenic na Gorenjskem.

Med visokimi, divnimi gorami leži s tovarno za železo lepa vas Jesenice na Gorenjskem. V tej romantični vasi se je na binkoštno nedeljo obhajala izvenredna slavnost, katero hočemo tudi v Dolenjskih Novicah opisati.

Leta 1906. se je tam ustanovilo veteransko vojaško društvo z 32. člani in si je šele zadnji čas nabavilo krasno društveno zastavo, katera se je dne 31. majnika slovesno blagoslovila. Na vabilo na to slavnost se je jeseniškemu veteranskemu društvu odzvalo 13 bratskih društev z enajstimi zastavami ter z 225. člani v uniformi. Društva, ki so se te lepe slavnosti udeležila, so bila sledeča: iz Opatije, Trsta, Beljaka, Domžal, Kranjskegore, Kranja, Rateč, Kamnika, Št. Vida nad Ljubljano, Brezovice pri Ljubljani, Ježice in Ljubljane, katerim se je pri odhodu na slavnost in na povratku pridružilo tudi društvo veterancev iz Novega mesta. Te slavnosti so se udeležila pa tudi druga društva, kakor: društvo ognjegascev iz Jesenic in Koroške bele ter društvo rudokopov z Jesenic.

Okrog 10. dop. je došla društva na kolodvoru pozdravil načelnik veterancev z Jesenic ter podelil vrhovno poveljstvo najstarejšemu načelniku kranjske veteranske zveze g. J. Mihelčiču iz Ljubljane, ki je kot častitljivi starček z donečim glasom poveljeval. Lepa veteranska armada je nato v spremstvu jeseniške godbe, ki jo je vodil ondotni kaplan č. g. Fr. Kogej, odkorakala v župno cerkev, kjer se je blagoslovila društvena zastava. Pred blagoslovljenjem je bila sv. maša, nato govor č. g. župnika Ant. Skubica, ki je vzel svetopisemski izrek za smoter govora „bodite močni!“

Pri zastavi je kumovala blag. gospa Gizela Trappen, soproga ravnatelja iz tovarne na Jesenicah. Omeniti je tudi, da so se te lepe slavnosti udeležili gg.: c. kr. okr. glavar Župnek, dež. in drž. poslanec vitez Pogačnik, dež. poslanec Piber iz Gorij, stotnik Lukman itd.

Skupni obed je bil v dvorani katol. delavskega društva na Jesenicah, med katerim je vrlo svirala društvena godba.

Pri sestanku v dvorani je nastopil z večkratnim govorom g. načelnik Mihelčič iz Ljubljane, je v krasnih besedah pozdravljala vsa društva, kumico ter vse navzoče goste. Gospa Kumica G. Trappen se je z lepimi besedami zahvaljevala predgovorniku ter se je izrazila, da je nalogo, ki jo je prevzela od veteranskega društva, kot kumica z veseljem prevzela. Tudi dva člana od novomeškega veteranskega društva sta prišla do besede ter sta živo naslikala težnje, ki so jo imeli pradedje pri nas na Dolenjskem v boju proti krutemu Turčinu. — Koncem govora se je omenilo, da namerava tudi prej ali slej novomeško veteransko društvo omisliti si zastavo in da se že naprej vabijo navzoča društva na tačasno slavnost. Vsi društveniki so z veseljem obljubili, da nas bodo ob taki priliki v metropoli dolenjski v Novem mestu radevolje obiskali. Jeseniški č. g. župnik je govoril v dvorani o pomenu društvene zastave, pod katero se imajo zbirati hrabri dosluženi vojak, ki ter opisal z lepimi besedami pomen slik na zastavi, ki nosi na eni strani cesarskega orla in na drugi pa sliko Matere božje. Vsi govori so se pa končali z geslom: Vse za vero, dom in cesarja!

Popoldne so se društva poslovila od Jesenic, napolnjeni lepimi spomini.

Želeti je, da bi se tudi društvo veterancev v Novem mestu bolj ojačilo ter se prosi, da več dosluženi vojakov k temu lepemu društvu pristopi kot člani.

Politični pregled.

Italijanski častnik proti knezu Wiedu. Listi poročajo, da agitira italijanski častnik Coro med Arnavti, da bi postal abruški vojvoda iz Italije albanski knez.

Napetost med Grčijo in Turčijo. Preganjanje Grkov od strani turških oblasti in prebivalstva v turških pokrajinah je vedno hujše. Grški ministerski predsednik je označil sedanjí položaj za zelo resen. Vlada je predložila Turčiji spomenico, v kateri odločno zahteva, da opusti Turčija takoj vsako nadaljno preganjanje in povrne povzročeno škodo. Iz Tracije je pobegnilo 10.000 Grkov, iz Male Azije 20.000, ob azijskih obalah pa čaka 30.000, morebiti tudi 50.000 prebivalcev, da na Grško pobegnejo. Ti beguni netijo po grških mestih med ljudstvom veliko razburjenje. Vlada je odločena blokirati (zapreti) turške Dardanele, ako se položaj ne izboljša. Ruski in avstro-ogerski poslanik sta pri turški vladi že posredovala. Lastniki grških ladij so dobili od grške vlade nalog, da nemudoma odpokličejo ladje iz turških pristanišč.

Tajna pogodba med Bulgarijo in Turčijo. „Il Piccolo“ poroča, da je zvedel po svojem sotrudniku, da obstoja med tema dvema državama važna pogodba, ki se nanaša na morebitno vojno ene teh dveh držav z Grško. V slučaju grško-turške vojne — tako da je rekel turški general zaupniku „Piccola“ — se je Bolgarija obvezala dovoliti turškim četam prehod preko svojega ozemlja, ki je med ozemljem vojskujočih se držav.

Ožje volitve v Istri. Pri ožjih volitvah za istrski deželni zbor je izvoljen v okraju Koper-Piran italijanski krščanski socijalec dr. Spadaro, v Pulju pa laški liberallec Corenich. Laška poulična druhal je upila od veselja: „Živela Italija“.

Vstaši napadli Drač. Vstaši so napadli Drač; napad pa je bil od mestne posadke junaško odbit. Boj je trajal dve uri. Med drugimi je padel poveljnik Thompson.

Odločen korak albanske vlade. Kakor poročajo listi, je sklenil albanski ministerski svet pozvati odločno vstaše, naj se v 24. urah vdajo in izroče orožje, ker jih bodo sicer vladi udane čete od vseh strani napadle.

Domače in tuje novice.

Smrtna kosa. Iz Ljubljane se brzojavlja, da je dne 17. junija ob devetih dopoldan umrl stolni kanonik Tomo Kajdiž. Rojen 1. 1834 v Breznici na Gorenjskem, je dosegel 80. leto. Bil je zlatomašnik in arhidijakon osrednje Kranjske, h kateri spadata tudi litijski in šmarski dekanat. Vodil je tudi „apostolstvo sv. Cirila in Metoda“ ter je po njem podpiral balkanske misijone. — N. p. v m.!

Na c. kr. drž. gimnaziji v Rudolfovem se bodo novi učenci za prvi razred šolskega leta 1914/15 vpisovali v petek 3. julija popoldne ob 2. do 5. ure. Sprejemni izpiti se bodo vršili v soboto 4. julija od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. Pri vpisovanju je treba predložiti krstni ali rojstni list in obiskovalno izpoved ali ljudske ali meščanske šole.

Občni zbor Kmečke Zveze za novomeški sodni okraj se vrši v ponedeljek, dne 22. t. m. ob desetih dopoldne pri g. poslancu Zircu v Kandiji. Poleg običajnega dnevnega reda bodo na občnem zboru poročali tudi gg. poslanci Jarc, Mihelčič in Zure. Vabijo se člani k obilni udeležbi.

Gasilno društvo v Kandiji priredi dne 5. julija blagoslovljenje orodja ob lepem vremenu na sejmišču v Kandiji, sicer pa v Šmihelu. Vspored se objavi pozneje.

Konec šolskega leta. Šolsko leto na srednjih šolah se konča 4. julija. Starši, ki imajo učence v srednjih in ljudskih šolah v krajih, kjer so srednje šole, lahko prosijo, da se otroci na ljudskih, oziroma meščanskih šolah oproste nadaljnega pouka po sklepu šolskega leta na srednjih šolah. Ravnotako se oproste učenci, ki so prestali sprejemni izpit za srednje šole.

1000 kron podpore je dovolilo notranje ministerstvo za pogorelce v Zagorici, občina Velika Loka v novomeškem okraju.

Posredovanje dela. Že več kot en mesec je minulo, odkar smo v Dolenjskih Novicah obljubili posredovati kmečko delo na najcenejši način. Kljub temu pa, da delavcev silno primanjkuje, naši gospodarji in kmečki delavci niso zgrabili za ugodno priliko. Le malo jih je, ki so naš dober namen razumeli. Gospodarji, poslužujte se vendar v lastno korist ugodne prilike. — Kdor išče delavca ali delo, naj pošlje 20 v na naš list za vsako objavo.

Deželno strojno dobavno zadrugo namarava ustanoviti zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem. Zadruga bi imela namen oskrbovati z združenimi močmi kranjskim obrtnikom nakup dobrih strojev pod ugodnimi plačilnimi pogoji.

Sprememba voznega reda Grosuplje-Kočevje. Na željo kočevskih občin, da se omenjeni vozni red spremeni, je deželni odbor sklenil pozvati tudi slovenske občine, da izrazijo svoje mnenje, predno počne dež. odbor s koraki pri merodajnih činiteljih.

Deželni odbor je sklenil, da se podjetniku mosta čez Čabranko pri Čabru naroči, zgrajeni most podreti in postaviti novega; izid tozadevne kolavdacijske obravnave je bil namreč zelo neugoden.

Zaradi podpore po toči poškodovanim vinogradnikom je že storil potrebne korake pri deželnem odboru naš dež. posl. Mihelčič.

Sprememba avtomobilne vožnje Krško-Novomesto. Pričenši s 16. junijem bo odhajal poštni avtomobil iz Krškega ob 7. uri 30 minut zjutraj ter ob 3. uri 30 minut popoldne, ter prihajal v Novo mesto ob 10. uri dopoldne in ob 5. uri 45 minut popoldne. Odhod iz Novega mesta ob 11. uri 30 minut dopoldne in ob 6. uri 45 minut zvečer, prihod v Krško ob 1. uri 45 minut popoldne in 9. uri 15 minut zvečer. Avtomobilna zveza med Novim mestom in Brežicami (Grič) se s tem dnevom začasno opusti.

Opravitnik za občinske seje razpošlje v kratkem na večstransko željo deželni odbor kranjskim občinam; opravilnik bo služil kot zgled za sestavo opravilnikov v posameznih občinah.

Pretep. Alojzij Umek, tesar iz Vine vasi, se je vsled preobilo zavžite pijače prepiral z nekim Andrejem Kovačič. Janez Gazvoda, dninar, je pa med njima posredoval za spravo na ta način, da je z nožem v roki planil na Umka, ga obrezal na glavi in na roki. Umek, ki ni bil zadovoljen s tako razsodbo, je pa vrnil Gazvodi tudi z nožem ter mu zadal težke poškodbe.

Nesreče. Franc Novak, učenec ljudske šole na Mirni, je padel z drevesa in si zlomil obe roki v podlehtju. — Josip Ravh, učenec ljudske šole v Rožnem dolu, je padel s črešnje ter si zlomil obe kosti levega podlehtja. Oba dečka se zdravita v kandijski bolnišnici.

Očitjanje „liberalec“ ni žaljivo. Sosed A. je tožil soseda L. pri ribniškem sodišču radi razžaljenja časti, ker mu je L. očital, „ti liberalec ti“, „celo vas si napravil za liberalce“ in „grdo je, da si takov liberalec“. Ribniško sodišče je soseda L. radi prestopka razžaljenja časti v resnici obsodilo. Novomeško okrožno sodišče pa je vsled obtoženčeve pritožbe sodbo vsled ničnosti razveljavilo in soseda L. oprostilo, ker očitek „liberalec“ ni žaljiv. S tem je pa tudi izrečeno, da istotako očitjanje „klerikalec“ ni kaznjivo.

Toča je obiskala božjepotno faro sv. Antona v Štangi pri Litiji dan pred praznikom sv. Rešnjega Telesa. V četrto uri je bila uničena nada uboga kmeta; hvala Bogu, da na široko ni segla.

Karlovška hranilnica — ne posojilnica — bo najbrže morala iti v konkurz, ker vlagatelji niso voljni popustiti polovico svojih vlog. Deficit znaša okoli 2 milijona 500.000 kron.

Od kreditne zadruge smo prejeli: Te dni bo pričelo razpošiljati načelstvo „Kreditne zadruge“ na vse hranilnice, posojilnice in druge denarne zavode prošnje za naklonitev kakega prispevka za sanacijo „Glavne posojilnice“. Načelstvo „Kreditne

zadruge“ prosi tem potom vsa p. n. ravnanstva in načelstva teh zavodov, da vpoštevajo to prošnjo in po svoji moči priskočijo takorekoč v zadnjem trenutku „Kreditni zadruzi“ na pomoč ter čimprej in ugodno rešijo tozadevno prošnjo, ker mora zadruga prirediti dne 1. julija t. l. z izplačevanjem 30 odstotne kvote upnikom „Glavne posojilnice“. Obenem se pa prosijo tudi one osebe, ki so direktno ali indirektno prizadete pri polomu „Glavne posojilnice“, da podpirajo to prošnjo „Kreditne zadruge“ pri njim znanih denarnih zavodih.

Nemška olika. Nekako ob 9. zvečer dne 15. junija je vozil poštni avtomobil od Št. Jerneja proti Kandiji. Med potjo je srečal na česti „Št. Jernejske romarje“. Eden izmed voznikov je stal mirno pri svojem vozu. Avtomobil je privozil konjema čisto pred nos. Da sta bila konja plašna, gotovo bi se bila zgodila nesreča in šofer bi se izgovarjal, da je „verfluchter windischer Hund“ kriv, tako je namreč kričal šofer nad vozniki na cesti. Še tega se manjka, da bodo tuji šoferji celo zasramovali naše ljudstvo!

Širite Dolenjske Novice! Naša društva po Dolenjskem še marsikje niso naročena na naš list. Dolžnost naših društev je, da nemudoma naroče Novice kot najstarejši dolenjski list in ga širijo med svoje člane.

Sladkorna pesa pozebla. Kakor piše „Slov. Narod“, je akcija bivšega dež. glavarja Šukljeta za sladkorne tovarne padla v vodo. Ustanovni stroški 7000 kron so porabljeni — več pa nihče plačati noče. Smešno je pa, da „Slov. Narod“ sedaj dolži klerikalce, češ, da so ti celo akcijo pokopali. Saj je naše časopisje celo reklamo delalo in so pristopili k akciji celo obče znani pristaši S. L. S. Seveda klerikalci so tudi krivi, če nekateri liberalci k pameti ne pridejo!?

Orlovski kongres se bo vršil od 4. do 5. julija 1915 v Kromeriju na Moravskem. Češko orlovsko glasilo že naprej vabi naše Orle na to prireditve; torej na noge Orli, da vrnete Čehom njihov lanski obisk na našem katoliškem shodu.

Posredovalni uradi, katerih doslej zlasti nekatere liberalne občine niso hotele vpeljati, bodo odslej obvezni. Cesar je tozadevno spremembo prvotnega zakona že potrdil.

Z velikansko večino so bili v nedeljo dne 7. t. m. izvoljeni štirje hrvasko-slovenski deželni poslanci v Istri. Italijani so z veliko težavo prodrli z dvema, dva sta pa prišla v ožjo volitev.

Izgredi v Italiji kažejo strašne posledice. Na večih krajih so izgredniki zažgali cele kolodvore, vlaki ne morejo več redno voziti, ker so proge razdejane in vagoni silno poškodovani. Brzjavne zveze so prekinjene, ker so žice večinoma prerezane in drogi podrti. Splošno se sodi, da je italijanska policija in vojaštvo proti demonstrantom veliko premilo postopalo; veliko policistov in vojakov je izgubilo življenje. Res krasno svobodo širijo socialisti. Italijanska vlada pa si naj sama vest izpraša, zakaj je pustila zadnje dneve hujskati duhove po brezverskem, framazonskem časopisju, ki je naravnost oboževalo izgrede in proslavljalo javno nasilje proti družabnemu in državnemu redu.

Zaščitniki tatov. Ob priliki zadnjih demonstracij v Italiji dejal je anarhist Corridoni pobesneli množici: „Preskrbite temo po ulicah in pustite tatovom, ubogim revčkom, da store svoj posel.“

Železničarska stavka v Italiji večinoma še vedno traja. Vlaki imajo velike zamude ali pa sploh ne prihajajo.

Velik požar so imeli v nedeljo v Trstu v državnem tehničnem zavodu. K sreči je po polnoči pričelo hudo deževati, kar je precej pomagalo požarni brambi pri omejitvi ognja. Škoda se ceni na pol milijona kron.

Prenaporna služba skoro povzročila veliko nesrečo. Pred kratkim so premikali

tovorni vlak v Školji Loki. Kurjač je skočil med počasnim premikanjem iz vlaka in pustil na njem samo strojevodjo. Kmalu nato popade strojevodjo nezavest vsled prehudega napora — 14 dni že ni redno spal — in vlak se je navzdol proti Medvodam vedno hitreje premikal, dokler ga niso vendar z veliko težavo ustavili.

Domovinska zvestoba nemških visokošolcev! O binkoštnih praznikih so praznovali v Mariboru nemški visokošolci neko svoje slavlje; ob tej priliki je govoril nek visokošolec: „Proč od Avstrije, od te stare, izživele črnožolte Avstrije, ki nosi na sebi trohli smrad minulih časov!“ In okoli njega so stali politični, sodnijski, poštni, finančni uradniki, vsi avstrijski in c. kr., toda nihče se ni ganil, da bi mladiča zavrnili! Odobravali so ta strašen govor. Torej take izdajalske govore imajo Nemci, in za tako izdajalstvo še uživajo povsod v državi prednosti in ugodnosti.

Splošen štrajk v Italiji. V Italiji se je začelo okoli 10. t. m. po vseh večjih mestih velikansko štrajkarsko gibanje. V Jakinu se je množica resno spopadla s policijo in vojaštvom. Več polistov je ranjenih. Množica je hotela vdreti celo v vojaško orožniško skladišče, a jo je vendar vojaštvo zadržalo. V Milanu so demonstranti razbili več izložbenih oken in premetavali vozove električne mestne železnice. Ponekod so stavkujoči vstavili cele vlake; ženske so se vogle na progo, da vlak ni mogel naprej. Osrednji odbor strokovne italijanske zveze je proglasil splošen štrajk za celo Italijo.

Žena morilka svojega moža. V Spodnji Polskavi na Štajerskem je neka žena svojega moža s kolom in s kamnom tako dolgo tolkla, da mu je lobanjo prebila in tudi sicer prizadela vse polno ran. Mrtvega je zavlekla v krompir. Morilko so takoj prijeli in zaprli.

Slovenski vojaki, ki služijo pri 97. pešpolku, so deloma tudi prideljeni oddelku v Albaniji v varstvo albanske kneževine. Naši vojaki so splošno priljubljeni vsled znanja več jezikov in veselega značaja.

Rusi za vojaške zrakoplove. Veliko važnost polagajo Rusi tudi na zrakoplovstvo. Leta 1911. so v ta namen določili 5 milijonov rubljev, prostovoljna zbirka leta 1912./13. je znašala 3 milijone rubljev in pred kratkim je dovolila državna duma za zrakoplovstvo okroglo 30 mil. rubljev za daljšo vrsto let. Še pred nekaj mesecev je štel Rusija 30 zrakoplovov in 490 letalnih strojev raznih sistemov. Danes je to število že davno prekoračeno. Pred meseci so bili zrakoplovi in letalni stroji določeni samo za poizvedovalno službo v slučaju vojne, danes pa so določeni že za pravo vojsko. Vojaški letalni stroji bodo oboroženi s strojnimi puškami, ročnimi granatami in zračnimi torpedi. Topove in cevi za spuščanje torpedov bodo imeli samo veliki zrakoplovi, ki morejo nositi najmanj 10.000 kg. Rusko zračno brodogradništvo pa bo imelo tudi zrakoplove, ki bodo mogli nositi 50 ali več mož, ki se bodo lahko izkrcali poljubno kjerkoli.

Svojega denarja je vsakdo sam gospodar, zamore ga makari zaigrati v loteriji!

Komur pa je njegov denar drag, ta naj čita današnji oglas „Slovenske Straže“, glasom katerega z nakupom dobrih vrednostnih srečk zamore obogateti, na vsak način pa mu je zajamčen za vsako srečko po najmanj en dobitok, trajna vrednost srečk in s tem tedaj varnost za srečke izdanega denarja. Ker so za naročnike srečk določene tudi nagrade in premije, je marsikomu dana prilika, dobiti poleg izbornih vrednostnih srečk tudi še velik ali pa ves del zanje izdane kupnine nazaj. Ponudba je vseskozi poštna in se tedaj sama od sebe priporoča. Ker se prihodnje žrebanje vrši že v prihodnjih dneh, pišite še danes po pošto, ki Vam ga takoj brezplačno pošlje: Valentin Urbančič, Ljubljana 3.

Ustanovni občni zbor gremija tiskarjev in kamnotiskarjev s sedežem v Ljubljani se je vršil dne 16. t. m. v mestni posvetovalnici. Izvolil se je sledeči odbor: Načelnik g. Otmar Bamberg, načelnikov namestnik g. Dragotin Hribar; odborniki: gg. dr. Fr. Windischer, Karel Čeč, Urban Horvat; namestnika: gg. Josip Poklukar, Maks Hrovatin. Namen gremija je v prvi vrsti vzajemno delovanje, povzdiga stanovske zavesti in okrepitev humanitarnih in gospodarskih interesov.

Dopisi.

Novomeška procesija. Na zlobni dopis v „Slov. Narodu“ z dne 15. t. m. „Vera peša“, se čutim dolžnega občinstvu pojasniti, da je bila dozdej vedno navada tukajšnje slavno veteransko društvo k slovesnim cerkvenim procesijam vabiti posebej, za kar pa podpisani, kot prvo leto tu službujoč, ni vedel in ga po nesreči tudi nihče ni na to opozoril. Tako je vabilo izostalo. Vsled tega se slavno veteransko društvo zadnje procesije sv. R. T. ni udeležilo, kakor je to vedno rado storilo. Slavno vet. društvo prosim tem potom oprostjenja. Da se pa odlični člani slavnega društva zato, ker nosijo (brezplačno) pri procesiji baldahin in ker tvorijo častno stražo presv. R. T., od kake izgubljene eksistence napačajo z „ministranti“, mislim, da vernih in zavednih mož to ne ženira. Procesija sama pa je bila veličastna!

Novomesto, 16. julija 1914.

Janko Lobe, kapiteljski vikar.

Vera peša. Tako je uganil „Slov. Narod“, ker se zadnje procesije sv. R. T. niso udeležili veterani, rokod. društvo in mil. g. prost radi bolezn. Glede veterancev je dano pojasnilo; rokodelsko društvo je prišlo kot vselej z zastavo na kapitel, a se je procesija že pomaknila, in ni kazalo delati nereda. Da so zamudili, je vzrok ta, ker je prepozno prišel starešina s ključem do zastave. Sicer je bila pa procesija res lepa, zlasti mnogostevelne so bile deklice, ki so potresale cvetje. Zakaj se pa procesije ni udeležil g. župan in nekaj gg. uradnikov, je njihova zadeva. Da se pa dopisniku zdi, da je to dokaz, da peša vera, je nam siguren dokaz, da njemu peša pamet.

S Podgrada se poroča: Mihael Dadoš, delavec lesne tovarne v Radohi, rojen na Hrvatskem, pravoslavne iztočno-srbske vere, je prestopil v katoliško cerkev ter bil 8. junija v naši farni cerkvi sprejet. Kakor se čuje, namerava se poročiti s kantinerko, rojeno Kočevarico.

Iz Rodin. Nerazumljivo se celo pri prostemu ljudstvu zdi, zakaj paradirajo ob vseh zatvornicah, stražnicah in kolodvorih belokranjske železnice, ki teče izključno po slovenskih tleh, na prvem mestu nemški napisi. Ljudje povprašujejo, če je morda radi par Kočevarjev, ki itak vsi znajo slovensko.

Ali spimo? O „Društvu za otroško varstvo in mladinsko oskrb“ za novomeški sodni okraj se že drugo leto nič ne čuje, in pobira se menda tudi ne. Ali bo kaj občenega zbora? Saj danes ni baš manj potrebno kot ob ustanovitvi. Pričakujemo odgovora od kompetentne strani.

Prečna. Meseca maja je minilo eno leto, odkar imamo ustanovljeno Slov. katol. izobraževalno društvo, ki že precej napreduje, precejšnje število fantov in tudi deklet je že vpisanih. Na binkoštno nedeljo so pa nam fantje pokazali, da se tudi pošteno lahko zabava. Predstavljali so zgodovinsko igrjo „Don Fernando, strah Asturije“ ali spreobrnjenje roparjev. Ljudje so bili zelo zadovoljni, nekateri so rekli, da gre človek ves drugačen domov od take prireditve, kakor od plesa. Fantje le pogum! Treba je složnosti in potrpljenja, pa bo vse šlo. Proč s takimi, ki vas hočejo voditi po liberalnih gostilnah! Ne hodite v liberalne gostilne, kjer se čez društva in duhovne zabavlja. Za potrebo pojdite v

poštene krčme; rajši en kozarec za denar, kakor v liberalnih dva zastoj! Fantje društveniki! Držite se društvenih pravil in gesla, ki se glasi: „Z združenimi močmi se lahko veliko stori!“ — Pri nas mislimo na ustanovitev „Orla“, ki je posebno potrebno za naše mlade fante, da se že v mladih letih privadijo telovadbe, ki jim koristi, zlasti ko pridejo k vojakom.

Prečna. Procesija sv. R. T. se je pri nas letos kaj slovesno izvršila, čeprav se je bilo bati, da se niti vršiti ne bo mogla. Ljudje pravijo, da tako lepe procesije še ni bilo v fari. Prvič so letos nastopili gasilci v svojih lepih uniformah; 6 gasilcev je delalo špalir Najsvetejšemu. Opazili smo tudi člane in članice našega izobraževalnega društva z novimi znaki. Silno so nam ugajale lepe narodne noše: avbe in peče. Dekleta, poskrbite, da se narodne noše zopet ožive, da boste pri takih slovesnostih v velikem številu zastopane! — Eno stvar pa moramo ožigosati tudi na tem mestu. Nekatero surovino — da ne rabimo bolj primerne imena — so se tako nespodobno vedle pri procesiji, da bi jih najrajši objavili z imenom. Zapomnite si, da je tako počenjanje motenje vere in torej kaznjivo! Gotovo so se navzeli tako lepega vedenja in takta od dopisnika „Domovega“, ki menda po svoji učenosti in bistroumnosti prekaša tiste moše iz Nemčije in Danske, „ki so več študirali, kakor pa naš župnik in kaplan skupaj“. Ni čuda, da potem vabi dopisnik mladino — pred vsem našo — v svoja „društva“ s to-le reklamo: „Možje in žene, iz klerikalne stranke, dobro si zapomnite, kaj vam tu povemo: dokler boste svoje hčere in sinove pustili vzgajati v takih društvih, kakor nam jih ustanavljajo politični kaplani in odvetniški koncipijenti dr. Ogrizkovega kalibra, si boste sami sebi na svojih prsih izredili le politično strupeno gadjo zalego. Proč od takih društev!“ Mi pa pravimo: klobuk dol pred takim možem!

Št. Peter. Procesijo na dan sv. R. T. hočemo omeniti. Procesija sama na sebi ni sicer nič izvanrednega. Izvanredno pa je bilo pri letošnji procesiji to, da so se dekleta iste udeležila v narodni noši. Lepo število jih je bilo: okrog 40 parov. Pohvaliti jih moramo. Bilo je spočetka sicer malo omahovanja, češ, smejali se nam bodo. Ko so pa po končani slavnosti slišale, da so vsi na en glas hvalili lepoto naše narodne noše, so sklenile, da se bodo v prihodnje vselej in še v večjem številu udeleževale enakih slavnostij edino-le v narodnih nošah. Tudi nekaj parov šolskih deklic smo videli v narodni noši. Tako je prav! Gospodu nadučitelju in gospe učiteljici lepa hvala! Mladini je treba vrniti čut, ki ga je ljudstvo izgubilo pod nasilstvom novodobnih pretiranih zahtev!

Belokranjski vestnik.

Na Lokvici je imel 14. t. m. predavanje c. kr. vinarski nadzornik g. B. Skalič. Gospodarji so se zbrali v obilnem številu v sobi Slov. katol. izobraž. društva ter z zanimanjem sledili govorniku, ki je razlagal o raznih trtnih škodljivcih in kako jih moramo uničevati.

Poučno potovanje kmetovalcev namerava prirediti deželni odbor. Natančen spored priobčimo v prihodnji številki Dolenjskih Novic.

Gradnik. Vreme imamo vedno deževno, tako, da ni mogoče krmo sušiti, ne trtje žveplati, ker skoraj ni dneva, da ne bi deževalo. — Apnenec je odprl naš župan Ivan Konda. Apno je jako lepo, zato kdor ga rabi, naj pride ponj.

Mosta čez Kulpo pri Gašparcih in čez Čabranko pri Zamostu se bosta v dolednem času zgradila. Hrvatska vlada je obljubila prispevati polovico zgradbenih stroškov, dežela kranjska pa bo prispevala 25 odstotni deželni prispevek.

V Dragatušu slušbuje nadučitelj Potokar, ki je znan že iz Št. Lorenca ob

Temenici radi svojih pravd. Tudi na Belokranjskem mu ne da mirovati; svetujemo mu, da naj tukaj nikar ne razdvaja ljudi brez potrebe.

Iz Adlešič 16. junija. V nedeljo popoldne padala je na Vrhovcih, pol ure od nas, med hudim nalivom nekoliko toča, ki pa k sreči ni naredila škode. Tudi na hrvatski strani čez Kulpo v krniški županiji je nekoliko pobelila. Sploh imamo ta mesec prav neugodno vreme, da ni mogoče sušiti in spravljati krme, ki je letos prav lepa in gosta, in detelje. V noči od 6. do 7. je zapal na Gorjancih nad Metliko celo sneg. Res prav nenavadno v tem času.

Tudi letos je napadla mlado hrastje strupena rosa, kakor že nekaj let sem. — Kako pomanjkanje delavcev je letos tudi pri nas, nam pričuje to, da plačujejo na Bojancih naše delavke po 2 K na dan in še vso hrano. V nedeljo, 26. aprila pa mi je trdil neki Bojančan, da ne bi dobil za drugi dan moškega delavca, da mu dá tudi 10 K na dan. Tako hudo je posebno na Bojancih za težake, ker so skoraj vse mlade moči v Ameriki. Kako naj potem kmet izhaja! Nasprotno pa je v Ameriki toliko ljudi brez dela, in vendar se izseljujejo še zmirom v Ameriko.

Sejmi v Belikrajini so veliko boljši, odkar teče železnica. Na zadnjih sejnih v Metliki in Črnomlju se je prodalo primeroma veliko več živine in po boljši ceni, kakor sicer.

Ameriški novičar.

Dne 22. maja je v Buffalo N. J. umrla vsled težke operacije 30 letna Jozefa Darovec, roj. Šenica. Zapustila je možu dva otročiča. Rodom je bila iz Toplice na Dolenjskem. — Slovenci so si omislili novo naselbino blizu mesta Merrill Wis. ter jo nazvali „New Iliria“. — V hosti blizu Rockhala se je obesil 20 letni Janez Karun. Baje se mu je duh omračil. — V Chicagi sta bila poročena 20. maja v slovenski cerkvi Martin Kremesec ml. z Marijo Videtič in Anton Fabjan, slovenski krojač z Marijo Kremesec. Poroka in ženitovanje se je vršilo po starem slovenskem običaju.

Prav dobro in lepo apno

ima na prodaj vsak mesec dvakrat od zdaj naprej do okolu sv. Mihela

Jožef Lavriha, 30-3-2

Nemška vas pri Trebnjem, Dolenjsko.

Dober krompir in lep oves

je po nizki ceni dobiti v graščini Otočce.

Veliko tovarniško podjetje z zalogo v Novem mestu, išče za takojšnji vstop

zanesljivega in pridnega : okrajnega zastopnika :

kateri bi bil tudi z inkaso poverjen.

Ponudbe pod „zastopnik“ na upravo tega lista. 42-3-3

Takoj se da v najem ali pa prodaja skupaj ali pa posamezno

posestvo v Kandiji h. št. 26

obstoječe s hiše, njiv, kozolca, v hiši je gostilna in je tik glavne ceste. Več se izve ravnotam. 47-3-2

VINO

domačega pridelka, jako dobro, se prodaja v vsaki množini od 57 l naprej, liter 40 do 48 vinarjev — v graščini Bajnof pri Rudolfovem. 36-3-3

Učenec 50-3-1

ki ima veselje do sedlarske obrti, se takoj sprejme pri **Franc Janževič-u**, sedlarju in tapetniku v Št. Jerneju, Dolenjsko.

Superfosfat

umetno gnojilo k ajdovi sevi, na drobno in debelo, se dobi pri

Karlovšku v Rudolfovem. 53-2-1

Loterijske številke.

Trst, 17. junija 42 15 25 24 18

Lepo posestvo

se prodaja iz proste roke, ležeče na prijaznem kraju med Trško goro in Ždinjo vasio; obstoji iz hiše, kleti in hlevov, vse z opeko krito. Zraven spada lep vinograd, ves zasajen z novim trtjem, in njiva. Vse posestvo se nahaja v prav dobrem stanu. — Proda se tudi pohištvo, skupno ali posamezno.

Več se izve pri lastnici **Marija Koračin**, Ždinja vas št. 54, pošta Št. Peter pri Novem mestu. 51-2-1

Zahvala.

Ob priliki smrti mojega nepozabnega soproga, preblagorodnega gospoda

JOSIPA GERDEŠIČA

c. kr. dvornega svetnika in predsednika c. kr. okrožnega sodišča v pok. itd.

se mi je od vseh strani izkazovalo v besedi in dejanju toliko sočutja in tolažbe, da mi je težko najti besed, da bi se mogla za vse te izraze in dokaze prave krščanske ljubezni zadostno zahvaliti.

V prvi vrsti veljaj zahvala mil. gospodu proštu dr. Seb. Elbertu za pogoste obiske zdaj v Bogu počivajočemu pokojniku in osobito za njegovo tolažbo ob smrtni uri, ter blagorodnemu gospodu primariju dr. Jos. Strašku za neumorni trud in ljubeznjivo ravnanje, s katerim je v mukepolni bolezni lajšal bolniku trpljenje. Srčno hvalo naj sprejmejo nadalje veleblag. gospod Fran Garzarolli pl. Thurnlack, predsednik, in slavni gremij c. kr. okrož. sodišča, slavno mestno županstvo novomeško ter p. n. gg. novomeški odvetniki za prekrasne vence in častno spremstvo na zadnji poti, — slavno „Dol. pevsko društvo“ za ganljivi žalostinki, slavno poveljništvo meščanske garde z godbo, slavno televadno društvo „Sokol“ za odposlano častno deputacijo, in p. n. gg. pisarniški uradniki okrožnega sodišča, ki so radevolje prevzeli svetenje ob krsti. — Hvala tudi prečast. kapiteljski duhovščini, gg. pp. frančiškanom, gg. usmiljenim bratom ter usmiljenim sestram za pobožni cerkveni spreved.

Slednjič pa bodi moja iskrena hvala vsem drugim pokloniteljem lepih vencev in cvetja, vsem p. n. gg. uradnikom in gimn. profesorjem, učiteljsvu dež. kmet. šole, vsemu cenjenemu meščanstvu, vsem ljubim sorodnikom, predragim prijateljem in častilem pokojnikovim, ki so prihiteli od blizu in daleč, iz Belekrane, iz Zagreba, iz Ljubljane, Vipave, Kostanjevice, Trebnjega, iz okolice novomeške in iz mesta samega, da se poslove od blagega rajnika ob grobu in da potolažijo mene, zapuščenico in od britkosti potro vdovo. — Hvala posebno vsem, vsem blagim prijateljem in prijateljcem, ki so mi z dejanjem in s svetom stali ob strani v teh britkih urah, in vsem, ki so se me spomnili od blizu in daleč z blagodejnimi pismenimi tolažili in izrazi svojega srčnega sočutja!

Bog povrni vsem in slednjemu tisočero!

NOVOMESTO, dne 16. junija 1914.

Amalija Gerdešič.

„Slovenski Straži“ prinese pomoč, Vam morda bogastvo, čitajte!

475.000

kron, oziroma frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki velike skupine

5 originalnih vrednostnih srečk 5

kotih 13 vsakoletnih žrebanj se vrši dne

2. in 15. januarja,
1. februarja,
1. marca (dve)

1. in 14. majnika,
1. julija,
1. avgusta,

1. septembra (dve),
14. septembra ter
2. novembra.

375.000

kron, oziroma frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki manjše skupine

3 originalnih vrednostnih srečk 3

kotih 9 vsakoletnih žrebanj se vrši dne

2. in 15. januarja,
1. februarja,

1. in 14. majnika,
1. julija,
1. avgusta,

14. septembra ter
2. novembra

Kupnina za veliko skupino vseh 5 srečk se plača v 60. mesecih po 6 K, za manjšo skupino vseh treh srečk pa v 60. mesecih po 4 K.

Vsaka srečka mora najmanj enkrat zadeti! Vsi dobitki se izplačajo v gotovem denarju! Vse srečke imajo trajno vrednost denarja in igrajo po izplačilu kupnine dolgo vrsto let brez vsakega nadaljnega vplačevanja, torej zastoj.

Vsak cenjen naročnik zamore dobiti nagrade in premije ter na ta način kupnino zase naročenih srečk poljubno znižati ali sploh dobiti jih zastoj.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“

Valentin Urbančič, Ljubljana 3.

44-3-2

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄%

1-0-11

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.